

Rodostó - örményei nyomában

Irodalomtörténetünk úgy tartja számon, hogy az egyik legrégebbi armenológus a magyar irodalomban, *Zágoni Mikes Kelemen* volt. Mint *Rákóczi Ferenc* fejedelem hűséges udvari apródja, törökországi leveleiben többször foglalkozik a rodostói örményekkel.

III. Ahmed szultán 1710-ben szerezte meg Rodostó örmény negyedében a ma Macar Sokak-nak, vagyis Magyar utcának nevezett városrész összes házait. Ide érkezett a Nagyságos Fejedelem kíséretében a kuruc bujdosók állandó szálláshelyére, *Bercsényi Miklós*, *Eszterházy Antal*, *Csáki Mihály* és még sokan mások. Mikes leveleiben megírta, hogy a várost akkoriban négyféle nemzetiség lakta: görög, örmény, török, zsidó, nagy keleti kavardásban.

Mai korunk vándora, a székely-örmény *Beder Tibor* gyalogosan indult Törökországba. Számomra dedikált könyvében leírja, hogyan jutott 1990. júniusában a Márvány tenger partvidékére. *Rodostó*, jelenkori török néven *Tekirdagh* várostörténetét részletesen taglalja.

Kedvező földrajzi fekvése, két földrész találkozásánál, mozgalmas történelmi események színterévé tette. Ezer éven keresztül a legkülönbözőbb népek átvonulási területe volt. A múlt századi genocídium következtében alig maradt örmény lakossága. Csak a városi múzeum és az örmény keresztény templom zárandokai emlékeztetnek a néhai jelenlétre.

Az első világháború előtt *Rodostónak* még hétezer örmény lakója volt. A deportálások a városban 1915. szeptember 8-án kezdődtek Salim Pasa irányításával. A megsemmisítő karavánok két útirányba vettek. Az egyik Konya-Alep-Damaszkus felé a sivatagon keresztül. A másik hajón Nikodémia felé a tengeri útvonalon. Az áldozatok száma több, mint háromezer, de sok családnak sikerült a tengeri kikötőkben megmenekülniük.

Közéjük tartoztak a későbbi egyházi vezető, *I. Vasgen* katolikus szülei. Ez év februárjában Los Angelesben elhunyt *Diruki Abazián* 1910-ben született Rodostóban. Az Abazián család 1981-ben Bukarestből emigrált az Egyesült Államokba. Részt vettek az amerikai „*Raffi*” kulturális egyesület vezetőségében.

Az Ottomán Birodalom 1360-ban kebelezte be Rodostó környékét. A balkáni háborúban, a Birodalom bomlásakor rövid ideig bolgár és görög csapatok is megszállták. Újra török kézre kerülve 1923-ban vette fel a *Tekirdagh* nevet - a közeli *Tekir* hegy elnevezéséről.

Nekünk erdélyieknek Rodostó marad, mert e néven vált ismertté a Rákóczi-féle szabadságharc bujdosó kurucjai számára.

Budai Merza Pál (Brassó)

Bibliográfia - felhasznált irodalom:

1. Mikes Kelemen: Törökországi levelek - Kritérion Könyvk. 1988.
2. Beder Tibor: Gyalogosan Törökországba
3. Pro Print Kiadó 2000. Csíkszereda
4. ARARÁT - nn 8 (317) Örmény kiadvány – Bukarest

* * *

Meghívó

Aradi vértanúkra emlékezünk kiállítással és emlékműsorrall

2005. október 4-én (kedden) 17 órakor

a Főpolgármesteri Hivatal I. emeleti Dísztermében. (Cím: Budapest, V. Városház u. 9-11.)

Program:

17 óra: Kiállítás

melyen az aradi vértanúink relikviái tekinthetők meg (Hadtörténelmi Múzeum tulajdona)

17. 30 óra: Emlékműsor

(történelmi visszatekintés, Kecskés Együttes ünnepi műsora,
fellép a VOSZKEBERÁN Énekkar, vezeti *Zsigmond Benedek*)

18. 45 óra: Koszorúzás

19. 00 óra: Állófogadás

A Fővárosi Örmény Önkormányzat és az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület nevében tisztelettel várja Önt és kedves családját, barátait, ismerőseit

dr. Issekutz Sarolta elnök

(A rendezvényt támogatja az Országos Örmény Önkormányzat)